

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษา ความรู้ และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก ของประชาชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,327 ครัวเรือน (ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร, 2551) ซึ่งได้แก่ หมู่บ้านแม่เตาไหจำนวน 8 ครัวเรือน บ้านหนองหารจำนวน 443 ครัวเรือน บ้านวิเวก 341 ครัวเรือน บ้านเกษตรใหม่ 312 ครัวเรือน และบ้านคอยน้อยพัฒนา 223 ครัวเรือน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกสุ่มจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 1,327 ครัวเรือน (ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร, 2551) จำนวน 5 หมู่บ้าน คือหมู่บ้านแม่เตาไห บ้านหนองหารจำนวน บ้านวิเวก บ้านเกษตรใหม่ และบ้านคอยน้อยพัฒนา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของ Yamane ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ .01 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 308 คน จากประชากร 1,327 ครัวเรือน และเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 320 คน ซึ่งมากกว่าที่ได้กำหนดไว้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา ความรู้ และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก ของประชาชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่โดยผู้วิจัยทำการ

สร้างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ตัวแปร คือความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก และพฤติกรรมการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อายุ เพศ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก เป็นแบบวัดความรู้แบบ 2 ตัวเลือก คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่” จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก ลักษณะรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือวัดความรู้ และพฤติกรรมในการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติกผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือด้วยตนเอง ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลแบบกรอกแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะและผลจากมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการวัด รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบวัด จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างข้อคำถามสำหรับสร้างเป็นแบบวัดในลักษณะ 2 ตัวเลือก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง แบบวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะและผลจากมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น	
		ใช่	ไม่ใช่
0	การเผาถุงพลาสติกจะทำให้โลกร้อนขึ้น		
00	ถุงพลาสติกหากปล่อยให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติจะใช้เวลามากกว่า 100 ปี		

2.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือกับประชาชนในอำเภอสันทรายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2.4 นำแบบวัดที่ได้จากการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยอาศัยวิธีการหาค่า KR 20 โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Carrett

(อ้างใน ต่าย เชียงฉี, 2526) ได้มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ค่าความเชื่อมั่น	ความหมาย
0.00 – 0.20	มีความเชื่อมั่นต่ำมากหรือไม่มีเลย
0.21 – 0.40	มีความเชื่อมั่นต่ำ
0.41 – 0.70	มีความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71 – 1.00	มีความเชื่อมั่นสูง

ค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.80 แสดงว่าแบบวัดที่มีความเชื่อมั่นในระดับสูง

เกณฑ์ในการให้คะแนน

การให้คะแนนแบบแบบวัดความรู้เกี่ยวกับมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก มีเกณฑ์การให้คะแนนตามลำดับดังนี้

ข้อความทางบวก มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

ใช่	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน 0 คะแนน

ข้อความทางลบ มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

ใช่	ให้คะแนน 0 คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน 1 คะแนน

3. แบบวัดพฤติกรรมลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการวัด รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบวัด จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างข้อคำถามสำหรับสร้างเป็นแบบวัดในลักษณะรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก

ข้อ	ข้อความ	การปฏิบัติ		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1	เมื่อต้องซื้อของชิ้นเล็ก ๆ หลายชิ้นท่านจะนำของใส่รวมกันในถุงใบเดียว	+		
2	ท่านจะนำถุงพลาสติกใส่ของกลับมาใช้อีกครั้ง	+		

3.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือกับประชาชนในอำเภอสนทรายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.4 นำแบบวัดที่ได้จากการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยอาศัยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Carrett (อ้างใน ต่าย เชิญณี, 2526) ได้แบบวัดที่มีความเชื่อมั่นปานกลาง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เกณฑ์ในการให้คะแนน

การให้คะแนนแบบแบบวัดพฤติกรรมกรมการมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก มีเกณฑ์การให้คะแนนตามลำดับดังนี้

ข้อความทางบวก มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

ทุกครั้ง	ให้คะแนน 3 คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความทางลบ มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

ไม่เคยเลย	ให้คะแนน 3 คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ทุกครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน

การเก็บในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ด้วยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i}{n}$$

เมื่อ X_i คือ คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$s = \frac{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2}}{n-1}$$

เมื่อ X_i คือ คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

s คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

X = คะแนนของความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

Y = คะแนนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

4. หากคุณภาพของแบบสอบถามโดยโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ k คือ จำนวนข้อของแบบวัด

S_i^2 คือ ความแปรปรวนรายข้อ

S^2_t คือ ความแปรปรวนทั้งฉบับ

α คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

5. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ N คือ ประชากรทั้งหมด

E คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (0.05)

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

6. การคำนวณการทดสอบความแตกต่างกัน โดยสามารถเลือกใช้สูตรการทดสอบที่แบบ t-test independent

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

t คือ ค่าความแตกต่าง

n_1 คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

s_2 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

7. การคำนวณการทดสอบสำหรับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร ANOVA (F-test)

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

โดยกำหนดให้ F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม
(Between Mean Square)

MS_w = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม
(Within Mean Square)

ที่มา วิเชียร เกตุสิงห์. (2534) สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัย.

เกณฑ์การพิจารณา

ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก

15.50 – 20.00	อยู่ในระดับ	มาก
10.50 – 15.49	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
5.50 – 10.49	อยู่ในระดับ	น้อย
0.00 – 5.49	อยู่ในระดับ	น้อยมาก

ระดับพฤติกรรมการลดมลภาวะที่เกิดจากถุงพลาสติก

3.00 – 2.50	หมายถึง	มาก
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

0.71 – 0.90	ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับสูง
0.51 – 0.70		หมายถึง	ระดับปานกลาง
0.31 – 0.50		หมายถึง	ระดับน้อย
0.00 – 0.30		หมายถึง	ระดับน้อยมาก

อ้างอิง: เดนนีสและคณะ (E.H. Dennis and others. 1979: 85)